

7/2393
64-96

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2016-610.01-E.186/1431/5294
Konu : Yazılı soru önergesi

19. / 09 / 2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 23/03/2016 tarihli ve 43452547-120.07-26052 sayılı yazı.

İlgi yazınız ekinde alınan, İstanbul Milletvekili Dr. M. Sezgin Tanrıkulu tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/2993 Esas Nolu soru önergesine ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.


Bekir BOZDAĞ
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı (1 adet)

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2016-610.01-E.186/1430/5293

Konu : Yazılı soru önergesi

19. / 09 / 2016

Sayın Dr. M. Sezgin TANRIKULU
İstanbul Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/2993 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- "Güven veren bir adalet" sisteminin oluşturulabilmesi için Bakanlığımız görevinin, genel adalet politikalarının geliştirilmesi ve uygulanması, yasal ve yapısal ihtiyaçların belirlenip karşılanmasıyla sınırlı olduğu, yargılamaların Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak sonuçlandırılması görevinin ise münhasıran, bağımsızlıkları Anayasal teminata bağlanmış bulunan hâkimlere ve yargı yetkisini Türk Milleti adına kullanan mahkemelere verildiği malûmlardır.

Hukuk devletinin en önemli boyutunu, yargı sisteminin adil ve etkin işleyişi, etkin işleyişin en önemli boyutunu ise yargılamaların makûl sürede sonuçlandırılması oluşturmaktadır. Sosyal ve ekonomik alandaki ilerleme ve gelişmeler, yargının ilgi alanına giren sorun ve ihtilafların da çeşitlenerek artması sonucunu doğurmuştur. Yargı mercilerinin işleyişini aksatan ve etkinliğini kıran ağır iş yükü ile yargılama sürelerinin uzunluğu, sadece Ülkemiz için değil, Dünya genelindeki pek çok ülkenin yargı sistemleri adına güncel bir sorun değerindedir. Bu güncel sorunun çözümü, adalete erişimin güçlendirilmesi, yargı sistemimizin etkin hâle getirilmesi ve toplumumuzun adalet beklentisine cevap verilebilmesi adına arayış ve çalışmalar, uzunca bir süredir devam etmektedir.

Ülkemizde son yıllarda gerçekleştirilen reformlar çerçevesinde çok önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Her reformun aynı zamanda daha güçlü ve daha demokratik bir Türkiye'nin inşasına katkıda bulunacağı gerçeğinden hareketle Bakanlığımızca son yıllarda reform iradesi süreklilik arz etmiş, ortaya konulan yenilikçi anlayış, kendi özünü ve kimliğini koruyarak zamanı yakalama noktasında yoğunlaşmıştır.

Bakanlar Kurulunda 08/04/2015 tarihinde kabul edilen Yargı Reformu Strateji Belgesi 17/04/2015 tarihinde kamuoyu ile paylaşılmıştır. Avrupa Birliğine katılım sürecinde hazırlanan Yargı Reformu Stratejisi Belgesi sektörel nitelikte temel bir politika belgesidir. Bu yönü itibarıyla Bakanlar Kurulunda görüşüldükten sonra uygulanmaya başlanmakta ve diğer kurum ve kuruluşları da bağlayacak politikaları içermektedir. Yargı Reformu Strateji Belgesi çerçevesinde şimdiye kadar adalet sistemiyle ilgili biriken sorunların çözülmesi için reform niteliğinde önemli adımlar atılmıştır. Çalışmalarla önemli mesafeler kaydedilmiş, Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre bireylerin yargı hizmetlerinden olan memnuniyeti önemli ölçüde artırılmıştır. 2003 yılında %45,7 olan memnuniyet oranı 2015 yılı için % 50,4'e yükselmiştir.

Yargı sisteminin bağımsız, tarafsız ve etkili bir biçimde işletilmesi konusuna 64. Hükümet Programında da önemli bir yer verilmiştir. Bu bağlamda, bağımsız ve tarafsız

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

yargının adaleti sağlamanın ön şartı olduğu; adalet ve yargı reformu alanındaki çalışmaların kararlılıkla sürdürüleceği; Ülke genelinde ideal yargılama sürelerinin belirleneceği, adli ve idarî yargıda istinaf mahkemelerinin faaliyete geçmesinin sağlanacağı, yargı mensupları için meslekî etik kuralları belirleneceği, 64. Hükümet tarafından ilân edilmiştir.

II- Daha demokratik bir ülke için 2002 yılından bu zamana birçok önemli düzenleme yapılmıştır. Başta Anayasa olmak üzere, Türkiye'nin üzerine sinmiş olan 12 Eylül Rejiminin antidemokratik ve insan hakları ile bağdaşmayan izleri silinmeye başlanmıştır. Bu kapsamda;

A) Temel hak ve özgürlüklere ilişkin andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi halinde milletlerarası andlaşma hükümlerinin esas alınması anayasal kural haline getirilmiş, kişisel verilerin korunması ilk defa anayasal bir hak olarak düzenlenmiştir. Hâkim kararı olmadan yurtdışına çıkma yasağı konulması uygulamasına son verilmesi, çocuk haklarının ilk defa Anayasal koruma altına alınması, sendika özgürlüğünün geliştirilmesi ve kamu görevlilerine toplu sözleşme yapma hakkı getirilmesi, partisinin kapatılmasına beyan ve eylemleriyle sebep olan milletvekilinin, milletvekilliğinin düşmesini öngören Anayasa hükmünün kaldırılması, temel hak ve hürriyetler alanında gerçekleştirilen önemli yenilikler olmuştur.

Tüm bunların yanında Anayasa ve yasalarımızda yer alan insan hak ve hürriyetleri ve demokratik hukuk devleti anlayışıyla uyumlu olmayan pek çok hüküm ya mevzuatımızdan çıkarılmış ya da değiştirilerek demokratik hukuk devleti ile uyumlu hale getirilmiştir. Türk Ceza Kanunu ve Ceza Muhakemesi Kanunu 2004'te, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu, Türk Borçlar Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu ise 2011'de değiştirilmiştir.

Adil yargılanma hakkı ve eşitlik ilkeleri gereğince ceza soruşturma ya da davalarında avukatı olmayan herkese ve mağdurlara talepleri halinde avukat tayin etme hakkı getirilmiştir. Ayrıca hukuk davalarında adli yardımdan yararlanma şartları da değiştirilerek avukat tayin edilebilmesi kolaylaştırılmış ve buna ayrılan bütçe artırılmıştır.

Bilişim çağının gereklerine uygun bir şekilde adalet hizmetlerinin altyapısı iyileştirilmiştir. Vatandaşların herhangi bir bilgisayar başında dava süreci hakkında bilgi sahibi olabilmeleri, mahkemeye gelmeden uzaktan ifadelerinin alınabilmesi ve avukatların bürolarından dava açabilmeleri mümkün hâle getirilmiştir.

B) Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ayrı ve bağımsız bir kurum olarak yeniden yapılandırılmış, hâkim ve Cumhuriyet savcılarının Kurula üye seçebilmeleri sağlanmış, yargı mensuplarının adli görevleri yönünden teftişi başta olmak üzere daha önce Bakanlık uhdesindeki birçok yetki Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna devredilmiştir. Temel hak ve hürriyetlerin geliştirilmesinin yanında yeni hak arama yolları da getirilmiştir. Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru hakkı bunların en önemlisidir. Kamu Denetçiliği Kurumu ve İnsan Hakları Tazminat Komisyonu bu konuda oluşturulan yeni kurumlardır. Kamu yönetiminde saydamlık esas alınarak bilgi edinme hakkı anayasal teminata kavuşturulmuştur. Hukukî uyuşmazlıkların mahkemeye gitmeden barışçıl yollarla çözümü için arabuluculuk sistemi getirilmiştir.

Temyiz incelemesinin gereğinden uzun sürmesi sebebiyle yaşanan mağduriyetler gözetilerek Cumhuriyetimizin kuruluşundan bu yana eksiklik olduğu ifade edilen istinaf yargılaması yapacak olan bölge adliye ve bölge idare mahkemelerinin 20/07/2016 tarihinden itibaren faaliyetlerine başlamalarını mümkün kılacak çalışmalar tamamlanmıştır.

C) Adalet hizmetlerinden yararlanan vatandaşlara daha modern binalarda hizmet

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

sunulabilmesi için son 13 yılda 217 adalet sarayı tamamlanarak hizmete sunulmuş, 2003 yılı öncesine kadar adalet hizmetlerinin verildiği kapalı alan toplamı 569.059 metrekare iken, bu rakam 3.076.218 metrekareye çıkarılmıştır. Devam eden çalışmalarla birlikte kapalı alan miktarının 6 milyon metrekareye ulaştırılması hedeflenmektedir. Artan iş yoğunluğu karşısında son 13 yılda hâkim ve savcı sayısı yüzde 57, adli yargıda mahkeme sayısı yüzde 69, personel sayısı yüzde 121, ceza ve infaz kurumlarında görev yapan personel sayısı ise yüzde 101 oranında artırılmıştır. İnsanî yaşam koşullarını ve infaz politikalarının ıslah amacını karşılamayan 285 ceza infaz kurumu kapatılmış ve yeni modern binalar inşa edilmiştir.

III- Hâkim, savcı ve personel sayısının artırılması, fizikî ve teknolojik altyapının güçlendirilmesi gibi çalışmalar sürdürülecektir. Atılacak adımlarla yargılamaların makul sürede tamamlanması, yargıda şeffaflığın artırılması, halkın beklentilerine duyarlı ve performansa dayalı bir sistemin kurulması ve vatandaşların hukukî güvenliklerinin artırılması sağlanacaktır.

Bilgilerinize sunulur.


Bekir BOZDAĞ
Bakan